



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 179

Warszawa, 21 grudnia 2011 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o wykonywaniu kary
pozbawienia wolności poza zakładem
karnym w systemie dozoru
elektronicznego.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Krzysztofa Kwiatkowskiego.

(-) Jerzy Borowczak; (-) Łukasz Borowiak; (-) Borys Budka; (-) Jerzy Budnik; (-) Barbara Czaplicka; (-) Tomasz Głogowski; (-) Marek Hok; (-) Leszek Jastrzębski; (-) Małgorzata Kidawa-Błońska; (-) Marcin Kierwiński; (-) Magdalena Kochan; (-) Brygida Kolenda-Labuś; (-) Ewa Kołodziej; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Roman Jacek Kosecki; (-) Sławomir Kowalski; (-) Iwona Kozłowska; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Krzysztof Kwiatkowski; (-) Jagna Marczułajtis-Walczak; (-) Rajmund Miller; (-) Anna Nemś; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Andrzej Orzechowski; (-) Małgorzata Pępek; (-) Sławomir Rybicki; (-) Krystyna Sibińska; (-) Bożena Sławiak; (-) Miron Sycz; (-) Tomasz Szymański; (-) Robert Wardzała; (-) Monika Wielichowska; (-) Stanisław Żmijan.

USTAWA
z dnia 2011 r.

**o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza
zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego**

Art. 1. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz. U. z 2010 r. Nr 142, poz. 960 oraz z 2011 r. Nr 217, poz. 1280), wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 4 po punkcie 3 dodaje się punkt 4 w brzmieniu:

„4) system komunikacyjno-monitorujący – system teleinformatyczny, za pomocą którego podmiot prowadzący centralę monitorowania, upoważniony podmiot dozoru, sądy penitencjarne, sądowi kuratorzy zawodowi i inne uprawnione podmioty przetwarzają informacje związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.”;

2) w art. 5:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do wykonywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr

90, poz. 557, z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej „Kodeksem karnym wykonawczym”, z tym że przepisów dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności w zakładach karnych nie stosuje się, z wyjątkiem art. 80 § 1, 2 i 4-5, art. 161 § 3, art. 162 § 2 oraz art. 163.”,

b) uchyla się ust. 2;

3) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Sąd penitencjarny może udzielić skazanemu zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli zostały spełnione łącznie następujące warunki:

1) wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą jednego roku, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 Kodeksu karnego;

2) jest to wystarczające dla osiągnięcia celów kary;

3) skazany posiada określone miejsce stałego pobytu;

4) osoby pełnoletnie zamieszkujące wspólnie ze skazanym wyraziły zgodę, o której mowa w art. 11;

5) odbywaniu kary w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie możliwości techniczno-organizacyjne, związane z wykonywaniem dozoru przez podmiot prowadzący centralę monitorowania i upoważniony podmiot dozoru oraz z warunkami mieszkaniowymi skazanego, zwane dalej „warunkami technicznymi”.

2. Skazanemu, który nie rozpoczął wykonywania kary w zakładzie karnym, można udzielić zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli względy bezpieczeństwa i stopień demoralizacji, a także inne szczególne

¹⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 34, poz. 191, Nr 40, poz. 227, Nr 125, poz. 842 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 39, poz. 201 i 202, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 734, Nr 185, poz. 1092 i Nr 217, poz. 1280.

okoliczności nie przemawiają za potrzebą osadzenia skazanego w zakładzie karnym.

3. Skazanemu, który rozpoczął już odbywanie kary w zakładzie karnym, można udzielić zezwolenia na odbycie w systemie dozoru elektronicznego pozostałej części kary, jeżeli za udzieleniem zezwolenia przemawiają dotychczasowa postawa i zachowanie skazanego.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do skazanego, któremu wymierzono dwie lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno, nieprzekraczających w sumie jednego roku.”;

4) w art. 8 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Sąd penitencjarny może nałożyć na skazanego obowiązki określone w art. 72 Kodeksu karnego. Obowiązki te mogą zostać nałożone również na wniosek prokuratora lub sądowego kuratora zawodowego.”;

5) w art. 10:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przedziały czasu w ciągu doby i w poszczególnych dniach tygodnia, o których mowa w ust. 1, mogą zostać zmienione również przez sądowego kuratora zawodowego, jeśli przemawiają za tym szczególne okoliczności.”,

c) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Sądowy kurator zawodowy niezwłocznie przekazuje sędziemu penitencjarnemu decyzję, o której mowa w ust. 2, po wprowadzeniu zmienionych danych do systemu komunikacyjno-monitorującego.”;

6) w art. 15:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Skazany ma obowiązek zgłoszenia upoważnionemu podmiotowi

dozorującemu gotowości do zainstalowania elektronicznego urządzenia rejestrującego lub założenia nadajnika, w terminie i w sposób określony przez sąd penitencjarny. Upoważniony podmiot dozoru ma obowiązek rejestracji zgłoszenia.”,

b) uchyla się ust. 1a i 3;

7) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. Jeżeli skazany nie zachowa wyznaczonego terminu do zgłoszenia upoważnionemu podmiotowi dozoru gotowości, o której mowa w art. 15 ust. 1, albo uchyla się od niezwłocznego zainstalowania przez upoważniony podmiot dozoru elektronicznego urządzenia rejestrującego lub od założenia nadajnika, sąd penitencjarny niezwłocznie uchyla zezwolenie na odbycie przez skazanego kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego i poleca doprowadzenie go przez Policję do zakładu karnego lub aresztu śledczego.”;

8) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. W razie uchylenia zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego sąd penitencjarny:

1) orzeka, w jakim zakresie karę pozbawienia wolności uznać za wykonaną, uwzględniając zaliczenie na poczet kary okresu objętego systemem dozoru elektronicznego,

2) zarządza niezwłoczne usunięcie elektronicznego urządzenia rejestrującego i nadajnika.”;

9) po art. 37 dodaje się art. 37a w brzmieniu:

„Art. 37a. 1. O warunkowym zwolnieniu orzeka na posiedzeniu sąd penitencjarny, w którego okręgu skazany posiada miejsce stałego pobytu.

2. Wniosek o warunkowe zwolnienie może złożyć również sądowy kurator zawodowy.

3. Udzielając warunkowego zwolnienia sąd uchyla zezwolenie na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego.

4. Udzielenie warunkowego zwolnienia nie jest dopuszczalne wobec skazanego, który odbywa w systemie dozoru elektronicznego zastępczą karę pozbawienia wolności za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

5. W razie odwołania warunkowego zwolnienia stosuje się odpowiednio art. 31 i 32.”;

10) w art. 44 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

2) wyznacza termin i określa sposób zgłoszenia przez skazanego upoważnionemu podmiotowi dozoru gotowości do zainstalowania elektronicznego urządzenia rejestrującego lub założenia nadajnika.”;

11) w art. 60 ust 1-4 otrzymują brzmienie:

„1. Upoważniony podmiot dozoru przechowuje i archiwizuje dane osobowe oraz informacje zarejestrowane w związku z wykonywaniem czynności materialno-technicznych, o których mowa w art. 59, w sposób zapewniający bezpieczeństwo przechowywanych danych i informacji..

2. Dane i informacje, o których mowa w ust. 1, upoważniony podmiot dozoru jest obowiązany przechowywać przez okres 2 lat od dnia zakończenia wykonywania kary przez skazanego.

3. W przypadku zaprzestania działalności przez upoważniony podmiot dozoru dane i informacje, o których mowa w ust. 1, przechowuje podmiot wskazany przez Ministra Sprawiedliwości.

4. Upoważniony podmiot dozoru usuwa dane i informacje, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po upływie okresu ich przechowywania.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Kara pozbawienia wolności wykonywana poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego jest stosunkowo młodą instytucją w polskim systemie prawa karnego. Stosowana jest od 1 września 2009 r. na podstawie *ustawy z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego* (Dz. U. z 2010 r., Nr 142, poz. 960 oraz z 2011 r. Nr 217, poz. 1280), dalej zwanej „ustawą o SDE”. W celu wykonania obowiązków wynikających z ustawy o SDE Minister Sprawiedliwości zawarł umowę Nr 1 z dnia 8 stycznia 2009 r. z Konsorcjum Comp S.A. na utworzenie, wdrożenie i eksploatację Systemu Dozoru Elektronicznego (dalej zwanego SDE).

Dotychczasowa dwuletnia praktyka wykazała wiele pozytywnych doświadczeń na gruncie stosowania ustawy. Wszystkie założenia funkcjonalne i wymogi formalno-prawne oraz zadania karno-wykonawcze, w oparciu o które powstawało SDE sprawdziły się i są permanentnie realizowane.

Najważniejszy cel, który uzasadniał potrzebę wprowadzenia systemu dozoru elektronicznego, dotyczył możliwości odbywania kary w nowym systemie przez skazanego nie wymagającego kontroli w warunkach pełnej izolacji, przy pozostawieniu możliwości kontroli zachowania skazanego oraz wykonywania obowiązków nałożonych na niego przez sąd. Kontrola skazanego i egzekwowanie rygorów na niego nałożonych jest realizowana w pełnym wymiarze i umożliwia bardzo dokładny, stały nadzór nad jego zachowaniem, połączony z rejestracją w systemie informatycznym.

O walorach całego systemu SDE świadczy również fakt, że przez dwa lata jego funkcjonowania wykonaniem kary w dozorcze elektronicznym objęto łącznie populację 3 212 skazanych, z czego tylko 225 istotnie naruszyło warunki odbywania kary określone w postanowieniu sądu penitencjarnego, co skutkowało wycofaniem zezwolenia na odbywanie kary w SDE i skierowaniem do odbycia kary

w warunkach bezwzględnej izolacji, a 30 z nich dopuściło się istotnych uszkodzeń urządzeń monitorujących (co było dość częstym zjawiskiem, charakterystycznym przy wdrażaniu tych systemów w innych krajach Europy). Niewielka liczba naruszeń oznacza, że pomimo pobytu w warunkach wolnościowych i nie podlegania reżimowi kontroli penitencjarnej skazani cenią sobie możliwość odbywania kary w systemie, który umożliwia im kontakt z rodziną, pracą i środowiskiem społecznym, i samodzielnie kontrolują swoje zachowania, dostosowując się do wymogów systemu. Należy podkreślić, że mechanizmy takiej samokontroli mają bardzo pozytywne znaczenie w procesie resocjalizacji i reintegracji społecznej. Dzięki takiemu systemowi odbywania kary skazani mają możliwość nieskrępowanego wykonywania pracy zawodowej, zachowania więzi i relacji społecznych, kontynuowania nauki lub realizacji swoich obowiązków rodzinnych, tj. opieki nad osobami zależnymi. SDE daje możliwości bardzo zindywidualizowanego określenia harmonogramu wykonywania kary oraz doboru i określenia dodatkowych obowiązków nakładanych na skazanego,

Za SDE przemawiają nie tylko wyżej wymienione duże korzyści społeczne i indywidualne, ale także korzyści finansowe. Koszty odbywania kary w SDE są o wiele niższe od kosztów pobytu skazanego w więzieniu – umiejscawiają aktualnie polski system jako jeden z najtańszych w Europie. System dozoru elektronicznego istotnie przyczynia się do rozwoju racjonalnej polityki karnej i zwiększenia jej efektywności. Niweluje koszty społeczne wynikające z długotrwałej izolacji więźniów i osłabienia więzi społecznych. Ma również bardzo istotne znaczenie dla przeciwdziałania zjawisku tzw. „prizonizacji”, które polega na uzależnianiu się osób odbywających karę pozbawienia wolności od systemu penitencjarnego, przejmującego za skazanego odpowiedzialność za zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych.

Dodatkowym, ale bardzo pożądanym efektem wykonywania kary w systemie dozoru elektronicznego jest również efekt redukcji populacji więziennej, co w sposób oczywisty przekłada się na wymierne korzyści finansowe dla budżetu

państwa.

Ustawa o SDE, jak już powyżej wspomniano jest instytucją nową, nie znaną do roku 2009 ustawodawstwu polskiemu. Oznacza to, że z jednej strony jest nowatorska, lecz z drugiej strony w trakcie stale dokonywanej oceny jej funkcjonowania wciąż zachodzi potrzeba rozważania modyfikacji legislacyjnych uwzględniających zmiany społeczne i prawne.

W pierwszej kolejności projekt wprowadza możliwość stosowania instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia do skazanym odbywających karę w SDE. Rozwiązanie to spełnia konstytucyjną zasadę równości wobec prawa. W aktualnym stanie prawnym uprawnienie do ubiegania się o warunkowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności — rozumiane jako swoista gratyfikacja dla skazanego — przysługuje jedynie skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności w warunkach izolacji więziennej. Możliwości takiej dotychczas nie przewidziano dla skazanych, którzy również odbywają karę pozbawienia wolności, lecz w systemie dozoru elektronicznego, choć istnieją zasadnicze powody aby uznać, iż umożliwienie jej stosowania do skazanego odbywającego karę w systemie dozoru elektronicznego powinno być dopuszczalne, w tych wypadkach, gdy przebieg odbywanej przez skazanego kary, jego zachowanie i postawa uzasadniają pogląd, iż pomimo jej zastosowania skazany będzie przestrzegał porządku prawnego i nie popełni ponownie przestępstwa.

Zmiana w art. 2 polegająca na dodaniu ustępu 4 jest koniecznym uzupełnieniem w zakresie wykorzystywanych do kontroli skazanego środków technicznych. System komunikacyjno – monitorujący jest systemem teleinformatycznym wykorzystywanym przez podmioty posiadające uprawnienia do kontrolowania wykonywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, to jest sędziów, pracowników sądów, sądowych kuratorów zawodowych, pracowników służby więziennej oraz pracowników centrali monitorowania i upoważnionego podmiotu dozoruującego. System służy również do wzajemnego komunikowania się podmiotów uprawnionych.

W projekcie przewidziano **zmianę art. 5** ustawy wprowadzającą możliwość:

1. odpowiedniego stosowania, w sprawach nieuregulowanych w ustawie, wskazanych w art. 5 ust. 1 przepisów Kodeksu karnego wykonawczego dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności w zakładach karnych, a mianowicie:

— art. 80 § 1, 2 i 4-5 k.k.w., ponieważ zasady wprowadzania kar skutkujących pozbawieniem wolności oraz sposób ich obliczania powinny być takie same w systemie dozoru elektronicznego, jak w innych wypadkach wykonywania kary pozbawienia wolności,

— art. 161 § 3 k.k.w., ponieważ przepis ten określa, w jakim terminie skazany może złożyć ponownie wniosek w przypadku wydania postanowienia o odmowie warunkowego zwolnienia,

— art. 162 § 2 k.k.w., ponieważ przepis ten porządkuje sytuację rozpoznania środka odwoławczego w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia,

— art. 163 k.k.w., ponieważ przepis ten normuje szereg kwestii związanych z warunkowym zwolnieniem, mających zastosowanie również w wypadku dozoru elektronicznego.

2. stosowania warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary, poprzez uchylene ust. 2, który dotychczas tego zakazywał.

W projekcie przewidziano **zmianę art. 6** ustawy. Zmiana ma charakter zarówno redakcyjny, jak merytoryczny. Od strony redakcyjnej powinna sprawić, że przepisy art. 6 staną się bardziej czytelne. Od strony merytorycznej, zmiana modyfikuje przesłanki do uwzględnienia wniosku o wykonywanie kary w SDE w wypadku skazanych, którzy rozpoczęli wykonywanie kary w zakładzie karnym, a także precyzuje pojęcie „warunków technicznych” .

W aktualnym brzmieniu art. 6 każdy skazany, niezależnie od tego, czy rozpoczął już odbywanie kary pozbawienia wolności w warunkach izolacji więziennej, czy też nie rozpoczął jeszcze jej odbywania i pozostaje na wolności, musi spełniać te same przesłanki ustawowe warunkujące możliwość objęcia go

systemem dozoru elektronicznego.

Zdaniem projektodawcy powyższe założenie nie jest do końca trafne. Skazany przebywający w zakładzie karnym przez cały czas poddawany jest pracy resocjalizacyjnej, jego zachowanie oceniane jest i korygowane przez wyspecjalizowane służby penitencjarne. Dlatego też projektodawca założył, iż podstawową przesłanką do objęcia skazanego przebywającego w zakładzie karnym systemem dozoru elektronicznego powinno być jego zachowanie i postawa prezentowane podczas wykonania części kary. Oczywiście przesłanki natury technicznej, czy też przesłanka dotycząca zgody innych osób na zamieszkiwanie ze skazanym odbywającym karę w SDE, pozostają wspólne dla obydwu kategorii osób, które mogą być objęte systemem (tj. trafiających do systemu „z wolności” albo z warunków izolacji więziennej). Tym samym wyodrębnienie w osobnym przepisie (projektowany ust. 3 art. 6) przesłanek dotyczących skazanego znajdującego się już w zakładzie karnym, a więc podlegającego istotnym oddziaływaniom wychowawczym, umożliwiającym równocześnie bardziej trafne prognozowanie jego zachowania, niż może mieć to miejsce w odniesieniu do osoby, która odbywania kary pozbawienia wolności jeszcze nie rozpoczęła, wydaje się nie tylko poprawne legislacyjnie, ale również w pełni uzasadnione merytorycznie.

W nowym art. 6 ust. 1 pkt 5 obok upoważnionego podmiotu dozoru jako organu upoważnionego do wykonywania dozoru wskazano także podmiot prowadzący centralę monitorowania (rozdzielenie tych podmiotów nastąpiło z dniem 1 stycznia 2011 r., w wyniku decyzji Ministra Sprawiedliwości) oraz, po drugie, do warunków technicznych (dotychczas rozumianych jedynie jako możliwości techniczno-organizacyjne) dodano warunki mieszkaniowe. Zmiana ta ma na celu prawidłowe wykonywanie obowiązków wynikających z art. 42 ustawy. Zgodnie z art. 42, przed wydaniem postanowienia o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego sąd penitencjarny ustala, czy na przeszkodzie udzieleniu zezwolenia

na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją warunki techniczne. W tym celu sąd żąda nadesłania informacji od upoważnionego podmiotu dozoru. Jeżeli udzieleniu zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego stoją na przeszkodzie warunki techniczne, sędzia penitencjarny pozostawia wniosek bez rozpoznania.

W **art. 8** przewidziano możliwość składania wniosku przez prokuratora oraz sądowego kuratora zawodowego o nałożenie na skazanego obowiązków określonych w art. 72 Kodeksu karnego. Dotychczas przepisy nie przewidywały możliwości składania takiego wniosku przez te podmioty. Nie ulega wątpliwości, że szczególnie kurator sądowy, będący organem postępowania wykonawczego, posiada tak istotną wiedzę o skazanym i środowisku, w którym skazany przebywa, że nadanie mu legitymacji ustawowej do występowania do sądu penitencjarnego z określonymi wnioskami jest w pełni uzasadnione. Nadanie takiego uprawnienia kuratorom zawodowym doprowadzi do wzmocnienia zindywidualizowanego oddziaływania na skazanego – co stanowi jeden z najważniejszych aspektów i walorów wykonywania kary w tym systemie.

Proponowane przepisy porządkują i ułatwiają również praktykę w zakresie tzw. harmonogramu odbywania kary w SDE przez skazanego, tj. przedziałów czasu w ciągu doby i w poszczególnych dniach tygodnia (projektowany **art. 10**). W aktualnym stanie prawnym jedynym uprawnionym w tym zakresie organem jest sąd penitencjarny. Projekt proponuje, by te techniczne czynności przekazać w pierwszym rzędzie do kompetencji sądowych kuratorów zawodowych, którzy pełnią wszak doniosłą rolę w organizowaniu i kontrolowaniu wykonywania kary pozbawienia wolności w tym systemie, i w konsekwencji od ich dokonywania odciążyć sędziów penitencjarnych (podobne rozwiązanie funkcjonuje w przypadku wykonywania kary ograniczenia wolności). W tym celu uregulowano też rejestrowanie zdarzeń w systemie komunikacyjno-monitorującym (projektowany art. 2 ust. 4 pkt 4).

Zmieniono przepisy dotyczące zgłaszania przez skazanego gotowości do

zainstalowania elektronicznego urządzenia rejestrującego lub założenia nadajnika, w terminie i w sposób określony przez sąd penitencjarny (**art. 15-17 i art. 44 ust. 1 pkt 2**). Zmiana polega na zgłaszaniu gotowości do upoważnionego podmiotu dozoru (dalej: UPD), a nie do centrali monitorowania. Obowiązujące dotychczas przepisy dotyczyły sytuacji, gdy czynności nałożone na centralę monitorowania wykonywał UPD. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z dniem 1 stycznia 2011 r. wskazano Centralny Zarząd Służby Więziennej jako podmiot prowadzący centralę monitorowania. W związku z tym zbędnym jest pośredniczenie centrali monitorowania w procesie instalacji urządzeń monitorujących, gdyż to UPD wyznacza termin i czas tej instalacji, a rola centrali monitorowania sprowadza się jedynie do przekazywania zgłoszenia. Celowe wydaje się odciążenie centrali monitorowania od tej jedynie technicznej czynności.

Zmiana **art. 30** ma na celu obligatoryjne zarządzanie przez sąd penitencjarny usunięcia elektronicznych urządzeń monitorujących w przypadku uchylenia zezwolenia na odbycie przez skazanego kary w SDE. Dotychczas art. 30 regulował jedynie, w jakim zakresie karę pozbawienia wolności uznać za wykonaną w razie uchylenia zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Nie określono natomiast, czy i jakie czynności należy podjąć w przedmiocie dalszego stosowania elektronicznych urządzeń monitorujących. Proponowany przepis punktu 2 nakazuje obligatoryjne niezwłoczne usunięcie tych urządzeń.

Dodanie **art. 37a** wiąże się z określeniem właściwości sądu penitencjarnego, w którego okręgu skazany posiada miejsce stałego pobytu w przedmiocie orzekania o warunkowym zwolnieniu. Czynności te podejmowane są przez sąd na posiedzeniu. W ust. 2 wprowadzono możliwość składania wniosku w tym przedmiocie przez sądowego kuratora zawodowego, gdyż dotychczas nie było to uregulowane w ustawie. Jednocześnie nie można stosować odpowiednio art. 161 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego, który dotyczy podobnych rozwiązań stosowanych w przypadku wykonywania bezwzględnej kary pozbawienia wolności,

ponieważ niecelowe jest przyznanie przedmiotowego uprawnienia w systemie dozoru elektronicznego dyrektorowi zakładu karnego. Ust. 3 reguluje konieczną czynność formalną sądu w postaci uchylenia zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego w przypadku udzielenia warunkowego zwolnienia. Ust. 4 nie dopuszcza do dodatkowego, łagodniejszego traktowania w postaci dobrodziejstwa udzielania warunkowego zwolnienia wobec sprawców przestępstw lub przestępstw skarbowych, jeśli odbywają oni zastępczą karę pozbawienia wolności. Ust. 5 nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o doprowadzeniu skazanego do zakładu karnego i niedopuszczalności ponownego zezwolenia na odbycie kary przez skazanego w systemie dozoru elektronicznego w razie uchylenia takiego zezwolenia w przypadkach odwołania warunkowego zwolnienia.

Zmieniono **art. 60** ustawy w celu przełożenia ciężaru przechowywania i archiwizowania danych osobowych oraz informacji zarejestrowanych w związku z wykonywaniem czynności materialno-technicznych z centrali monitorowania na UPD. Powyższe rozwiązanie jest uzasadnione podobnymi przesłankami, jak w przypadku wprowadzenia zmian dotyczących zgłaszania przez skazanego gotowości do zainstalowania elektronicznych urządzeń monitorujących. Od 1 września 2009 r. to UPD dokonuje archiwizacji danych osobowych. Tylko on jest w posiadaniu dokumentacji „papierowej” dotyczącej skazanego, która również podlega zarchiwizowaniu, ponadto dysponuje odpowiednim pomieszczeniem i sprzętem, który pozwala w bezpieczny sposób archiwizować i przechowywać dane osobowe. Służby informatyczne UPD posiadają odpowiednią wiedzę, uprawnienia i umiejętności bezpiecznego usuwania z systemu komunikacyjno - monitorującego danych osobowych oraz informacji zarejestrowanych w związku z wykonywaniem czynności materialno-technicznych. Przejęcie tej czynności przez centralę monitorowania wiązałoby się z dodatkowymi nakładami finansowymi.

Projektowana regulacja nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz

z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projektowana regulacja nie będzie wymagała notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.). Projekt nie wymaga też przedłożenia, instytucjom i organom Unii Europejskiej oraz Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

Proponowane przepisy dotyczą skazanych odbywających karę pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego lub spełniających przesłanki do odbywania kary w tym systemie, jak również wpływać będą na organy postępowania wykonawczego – w szczególności sądy penitencjarne oraz kuratorów sądowych.

Projektowane przepisy nie spowodują dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Wszelkie wydatki są pokrywane ze środków zaplanowanych na wykonywanie kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego zgodnie z umową nr 1 z dnia 8 stycznia 2009 r. zawartą pomiędzy Ministrem Sprawiedliwości, a Konsorcjum Comp S.A. na utworzenie, wdrożenie i eksploatację Systemu Dozoru Elektronicznego. Wejście w życie projektowanych rozwiązań nie będzie angażowało środków budżetu państwa ponad środki dotychczas planowane na ten cel.

Proponowane przepisy przyczynią się wręcz do zmniejszenia wydatków budżetu państwa na wykonywanie bezwzględnej kary pozbawienia wolności z tytułu wykonywania kary w systemie dozoru elektronicznego poza zakładem karnym. Miesięczny koszt wykonywania kary w SDE wobec jednego skazanego wynosi do dnia 31 grudnia 2011 r. 40,00 zł - ten koszt został wynegocjowany podczas wdrażania systemu. Maksymalna zdolność do wykonania kary w tym okresie przewidziana jest w stosunku do 4000 skazanych. Od dnia 1 stycznia 2012

r. maksymalna zdolność systemu planowana jest w stosunku do 7 500 skazanych. Od dnia 1 stycznia 2012 r. miesięczny koszt wykonania kary w SDE wobec jednego skazanego będzie wynosił 564,00 zł. – jest to ostateczny koszt pełnej eksploatacji systemu uregulowany umową nr 1 z dnia 8 stycznia 2009 r. zawartą pomiędzy Ministrem Sprawiedliwości, a Konsorcjum Comp S.A. na utworzenie, wdrożenie i eksploatację Systemu Dozoru Elektronicznego, planowany do dnia 31 sierpnia 2014 r. Tymczasem miesięczny koszt utrzymania jednego skazanego w warunkach izolacji więziennej aktualnie wynosi ok. 2 600,00 zł.

Skutkiem projektowanych zmian będzie zwiększenie pojemności systemu, co spowoduje dwojakie oszczędności dla Skarbu Państwa. Po pierwsze, w razie warunkowego zwolnienia osoby odbywającej karę w SDE budżet nie będzie ponosił kosztów w kwocie 564 zł miesięcznie z tytułu dozoru elektronicznego. Po drugie, w sytuacji większego obciążenia i wypełnienia pojemności systemu, co planowane jest w przyszłości, opuszczenie SDE przez osobę warunkowo zwolnioną będzie oznaczać możliwość objęcia SDE kolejnej osoby skazanej, która w innym razie musiałaby odbyć karę w zakładzie karnym. Oszczędności z tego tytułu nie są jednak możliwe do ścisłego wyliczenia, nie wiadomo bowiem, ilu skazanych zostanie warunkowo zwolnionych z odbywania kary w SDE.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 5 stycznia 2012 roku

BAS-WAPEiM-591/11

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Krzysztof Kwiatkowski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje zmianę art. 2, 5, 6, 8, 10, 15, 17, 30, 44 i 60 oraz dodanie art. 37a w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 142, poz. 960 ze zm., dalej: u.s.d.e.).

Proponowane zmiany dotyczą m.in.:

- umożliwienia skazanym odbywającym karę w systemie dozoru elektronicznego skorzystania z instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia,
- uzupełnienia środków technicznych wykorzystywanych do kontroli skazanego o system komunikacyjno-monitorujący,
- redefinicji przesłanek zastosowania systemu dozoru elektronicznego.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Projekt wymaga oceny z punktu widzenia zgodności z prawem Unii Europejskiej w zakresie ochrony danych osobowych.

Aktem prawnym UE regulującym zasady postępowania z danymi osobowymi jest dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych

(Dz. Urz. WE L 281 z 23.11.1995 r., str. 31 oraz Dz. Urz. UE L 284 z 31.10.2003 r., str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 15, str. 355 oraz rozdz. 1, t. 4, str. 447, dalej: dyrektywa). Dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do ochrony podstawowych praw i wolności osób fizycznych, w szczególności ich prawa do prywatności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych (art. 1 ust. 1).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Artykuł 1 pkt 11 projektu ustawy nadaje nowe brzmienie art. 60 u.s.d.e., odnoszącego się do sposobu przechowywania danych osobowych przez upoważniony podmiot dozoru.

Dyrektywa definiuje przetwarzanie danych jako każdą operację lub zestaw operacji dokonywanych na danych osobowych, jak np. gromadzenie, rejestracja, porządkowanie, przechowywanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez transmisję, rozpowszechnianie lub udostępnianie w inny sposób (art. 2 lit. b). Projekt ustawy dotyczy zatem przetwarzania danych osobowych w powyższym rozumieniu.

Jednakże, dyrektywa nie ma zastosowania do przetwarzania danych osobowych w ramach działalności wykraczającej poza zakres prawa unijnego, a w żadnym razie do działalności na rzecz bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa państwa oraz działalności państwa w obszarach prawa karnego (art. 3 ust. 2 tiret drugie). Projekt ustawy dotyczy materii wykraczającej poza zakres prawa unijnego i reguluje obszar prawa karnego. Z tego względu dyrektywa nie znajduje do niego zastosowania.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 5 stycznia 2012 roku

BAS-WAPEiM-592/11

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Krzysztof Kwiatkowski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Projekt ustawy przewiduje zmianę art. 2, 5, 6, 8, 10, 15, 17, 30, 44, 60 oraz dodanie art. 37a w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r. Nr 142, poz. 960 ze zm.).

Proponowane zmiany dotyczą m.in.:

- umożliwienia skazanym odbywającym karę w systemie dozoru elektronicznego (dalej: SDE) skorzystania z instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia,
- uzupełnienia środków technicznych wykorzystywanych do kontroli skazanego o system komunikacyjno-monitorujący,
- redefinicji przesłanek zastosowania SDE.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla